

DIEVS UN DERĪBA

Sabata pēcpusdienai

NEDEĻAS PĒTĪJUMIEM:

Neh 10:1–29, 1Moz 4:8–19, Ebr 13:20, Joz 24, Neh 10:30–39, Ebr 8:1–7.

ATMIŅAS PANTS:

“Visa tā dēļ mēs slēdzam un rakstām stipru derību un uz apzīmogatā raksta stāv mūsu lielkungu, mūsu levītu, mūsu priesteru vārdi. [...] Mēs negribam, lai mūsu Dieva namam kā trūktu” (Neh 10:1, 40).

Ko Bībele domā, runājot par “derību”? Vienkāršākais šāda veida Bībeles derības izskaidrojums ir tas, ka tā ir juridisks nopamatojums attiecībām starp Dievu un Viņa ļaudīm. Dievs saka: “Jūs esat mana tauta, un Es esmu jūsu Dievs.” Bez tam mēs varam atrast rakstisku derību izmantojumu arī citās senās pasaules tautās, bieži vien starp vadītājiem un zem viņiem esošajiem vasaļiem.

Šīs derības tika nodibinātas tāpēc, ka tās nāca par labu abām pusēm. Vadītāji rūpējās par tautu, un tauta maksāja nodevas. Bet derība ar Dievu bija citāda. Dievs patiesībā no tā nekā neieguva, un tomēr Viņš apsolija būt uzticīgs tai, pat ja tauta nebūs. Patiešām, svētības un lāsti, ar ko bija saistīta derība, ļāva israēliešiem uzzināt, ka tad, kad sāk notikt sliktas lietas, viņi ir lauzuši derību.

Šajā nedēļā mēs aplūkosim derību, ko israēlieši atjaunoja ar Dievu Neh 10. nodaļā, un arī pārrunāsim vispārīgo informāciju par vēsturi un Bībelē uzrakstītās derības svarīgumu.

Lūdzu, iepazīsties ar šīs nedēļas tēmu, lai sagatavotos Bībeles izpētei 23. novembrī.

Derības ideja

Izlasi Neh 10:1–29 (un atsvaidzini atmiņā Neh 9:36–38). Kurš slēdz šo derību, un kāpēc viņi to dara? _____

Lai gan vadītāji parakstīja dokumentu, pants ar nolūku norāda, ka “visa pārējā tauta” (Neh 10:29, 30) apņēmās “ar neatsaucamu zvērestu dzīvot Dieva bauslibā” (Neh 10:29, 30). Kas tik nozīmīgs bija derībā, ka viņi visi ilgojās noslēgt vienošanos ar Dievu? Lai atbildētu uz šo jautājumu, mums ir jāatgriežas pie iesākuma un jāsaprot derības ideja Bībelē.

Derība bija svarīga tāpēc, ka tā bija daļa no Dieva stāsta par grēcīgo cilvēci, un tā parādīja Dieva ilgas pēc attiecībām ar cilvēkiem. Tā arī ļāva cilvēkiem parādīt savas ilgas nodoties Dievam.

Bībeles radīšanas stāsts 1Moz 1. un 2. nodaļā atklāj ne tikai pirmo cilvēku radīšanu, bet arī attiecības starp viņiem un Dievu, kā arī citam ar citu. Tomēr tad ienāca grēks un salauza visas šīs attiecības. Grēks ir radīšanas antitēze, ienesot nāvi, kas ir pretēja radīšanai.

Ādama ciltsraksti sadalās, kad Kains izvēlas ļauno (1Moz 4:8–19) un Sets pieņem Dievu (1Moz 5:3–24). Kaina ciltsraksti sasniedz kulmināciju Lamehā (1Moz 4:17–19), septītajā no Ādama (ieskaitot), kas iesāka daudzsievību. Vardarbība un atriebība no Kaina puses ir pretstatījums Seta līnijai. Seta ciltsraksti arī ir numurēti, bet septītais šajā līnijā ir Ēnohs, kas “staigāja ar Dievu” (1Moz 5:24) un tika paņemts uz Debesīm.

Diemžēl pasaule pieņēma vairāk ļauno, nevis Dievu, un pienāca brīdis, kad uzticīgo līnija bija ļoti maza, un drīz varēja nebūt nevienas ģimenes, caur ko Dievs varētu piepildīt Savu vārdu – sūtīt apsolīto Sēklu cilvēces glābšanai. Šajā brīdī Dievs iejaucās ar plūdiem. Tomēr plūdi bija pretēji radīšanai, dzīvības iznīcināšana, un tomēr Dievs iznīcināja tikai to, ko cilvēki jau bija sagrāvuši (1Moz 6:11–13).

Vai tu personīgi esi piedzīvojis grēka iznīcinošā spēka realitāti? Kāds ir vienīgais spēks pret grēku, un kā mēs no tā varam gūt labumu? _____

Derības vēsturē

Pēc plūdiem Dievs sāka atkal, tagad ar Noa un pēcplūdu cilvēkiem. Arī ar viņiem Viņš dibināja attiecības, un šajās attiecībās centrālā bija derības ideja. Bībele runā par septiņām galvenajām derībām, ko Dievs ir slēdzis ar cilvēkiem:

Pirmā derība – Ādams (1Moz 1.–3. nod.)

Otrā derība – Noa (1Moz 6.–9. nod.)

Trešā derība – Ābrahāms (1Moz 12:1–3)

Ceturtā derība – Mozus un Israēla tauta (zināma kā Sinaja derība, 2Moz 19.–24. nod.)

Piektā derība – Pinehass (4Moz 25:10–13)

Sestā derība – Dāvids (2Sam 7:5–16)

Septītā derība – Jaunā derība (Jer 31:31–34)

Izlasi tālākos pantus. Kas tajos ir domāts ar “mūžīgo derību”? (1Moz 9:16, 17:7, Jes 55:3, Ebr 13:20). _____

Bībelē jēdziens “mūžīgā derība” ir minēts sešpadsmit reizi. No tām trīspadsmit īpaši attiecas uz derību ar Ābrahāmu, Israēlu pie Sinaja un Dāvidu. Katra no derībām, kas minēta iepriekš, bija unikāla, taču nesa “mūžīgās derības” zīmogu. Kā mūžīgais evaņģēlijs pirmo reizi tika pasludināts 1Moz 3:15, bet tad arvien vairāk atklāts viscaur Bībelē, tieši tas pats sakāms par mūžīgo derību. Katra nākamā derība kalpo kā paskaidrojums un padziļinājums mūsu izpratnei par mūžīgo mīlestības derību, kas pilnīgāk ir atklāta glābšanas plānā. Jaunā un Vecā derība, kā tās bieži tiek sauktas, satur tās pašas sastāvdaļas.

1. Svētdarīšana: “Es iedēstīšu Savu bauslību viņos pašos, Es to rakstīšu viņu sirdīs, un Es būšu viņu Dievs, un tie būs Mana tauta” (Jer 31:33, salīdzini ar Ebr 8:10).

2. Izlīgšana: “Es būšu viņu Dievs, un tie būs Mana tauta” (Ebr 31:33, Ebr 8:10).

3. Misija: “Tad nemācīs vairs draugs draugu un brālis brāli, sacīdams: atzīstiet To Kungu! – jo visi Mani pazīs, lielie un mazie” (Jer 31:34, Ebr 8:11).

4. Taisnošana: “Es piedošu viņu noziegumus un nepieminēšu vairs viņu grēku” (Jer 31:34, Ebr 8:12).

Derības struktūra

Bībeles zinātnieki atzīst, ka Bībeles derībai ir tipiska struktūra, tas pat bija redzams derībās, ko slēdza senie hetieši. Tas ir, Dievs sazinājās ar cilvēkiem tādā veidā, ko viņi savā kultūrā vislabāk varēja saprast.

Derībām, kas bija parasta lieta senā Israēla laikā, bija šādas daļas: ievads (kas Dievs ir), vēsturiskais prologs (tiek definētas pagātnes attiecības), noteikumi un likumi, svētības un lāsti, liecības, īpaša aizgādība vai derības zīme. Tāpēc nevajadzētu būt pārsteigumam, ka Dievs izmantoja kaut ko līdzīgu, sazinoties ar Savu tautu. Viņš izmantoja to, kas viņiem bija pazīstams.

Piemēram, visa 5. Mozus grāmata ir sarakstīta derības veidā, jo Mozus aicina Dieva tautu ieiet jaunās derības attiecībās ar savu Dievu. Tā derību izsaka šādā veidā: (1) Ievads (5Moz 1:1–5); (2) vēsturiskais prologs (5Moz 1:6–4:43), (3) likumi un noteikumi (5Moz 4:44–26:19); (4) svētības un lāsti (5Moz 27.–30. nod.); (5) liecības (5Moz 30:19) un visbeidzot (6) īpaša aizgādība (5Moz 31:9–13).

Izlasi Joz 24. nodaļu. Kā šis derības modelis ir atklāts arī šajā nodaļā? _____

Tas pats attiecas uz derības atjaunošanu, ko veica Jozua.

Pirmkārt, ir minēts ievads, kur Dievs atklāj Sevi kā “Kungu, Israēla Dievu” (Joz 24:2). Tad seko garš vēsturiskais prologs, kur Jozua atgādina tautai, ko Dievs ir darījis viņu labā pagātnē (Joz 24:2–13). Pēc šīs vēstures tiek uzskaitīti likumi un noteikumi (Joz 24:14, 15, 23), tiek izteiktas svētības un lāsti (Joz 24:19, 20), liecības (Joz 24:22, 27) un apstiprināta īpaša aizgādība (Joz 24:25, 26). Šeit tiek izmantota arī derības pamatuzbūve, lai sazinātos ar Israēlu un parādītu viņiem ne tikai Dieva vadību pagātnē, bet arī kas tiek prasīts no viņiem, lai apstiprinātu derības mērķi.

Izlasi Joz 24:15. Kāds šeit ir princips, ko mēs varam attiecināt uz sevi mūsdienās? _____

Solījums

Izlasi Neh 10:30–39. Kas ir tās četras lietas, ko israēlieši solīja darīt kā daļu no atjaunotās derības? _____

Tauta solīja:

1. Nekādu jauktu laulību (nekādu laulību ar partneri, kas varētu ievest elkdievībā).
2. Sabata patiesas ievērošana (nedrīkst novērst darba darīšanas).
3. Parādu atlaišana un sabata gada ievērošana, lai rūpētos par trūcīgajiem un dotu viņiem brīvību.

4. Finansiāla tempļa, tā kalpošanas un personāla atbalstīšana, atnesot pirmos augļus, pirmdzimtos un desmito, tādējādi nodrošinot patiesas pielūgsmes turpināšanos.

Pirmie trīs solījumi bija saistīti ar attiecībām ar citiem (laulība un parādu atlaišana) un ar Dievu (sabats), bet pēdējais attiecas un tempļa uzturēšanu.

Kopienas mērķis bija parādīt, ka viņi ir nodevušies derībai un tāpēc praktiskos veidos īsteno attiecību veidošanu ar Dievu un citiem. Pat ja viņi vienmēr pilnībā neizpildīja derības prasības, viņi saprata, ka pareizi ieradumi un rīcība ietekmēs nākotni. Ja Israēla tautai bija jānostājas uz pareizā ceļa, viņiem bija jāizveido ieradumi, kas vadīs turp, kur viņi gribēja būt. Ja viņi gribēja nokļūt tuvāk Dievam, sabata padarīšana par īpašu dienu un rūpes par templi bija svarīgi soli šajā virzienā.

Diemžēl viņi pārāk labi neturēja savus solījumus, kā tas aprakstīts Nehemijas pēdējās nodaļās. Tomēr kaut arī ne visi tos turēja, daži vai daudzi to darīja. Ar Dieva palīdzību un pievēršoties Viņam, mēs varam attīstīt labus ieradumus un turēties uz pareizā ceļa.

“Tavā dzīvē var notikt pilnīgas pārmaiņas, ja pareizi trenēsi gribu. Pakļaujot savu gribu Kristum, tu savienojies ar spēku, kas stāv pāri visām valdībām un varām. Tev būs spēks no augšienes, kas tevi turēs stipri, un tādējādi ar pastāvīgu pakļaušanos Dievam tu spēsi dzīvot jaunu dzīvi, pat ticības dzīvi.” (Elena Vaita “Ceļš pie Kristus”, 48. lpp.) Kas tevi attur piedzīvot to, kas šeit rakstīts? _____

Tempļis

Izlasi vēlreiz Neh 10:32–39. Kāpēc israēliešiem bija svarīga tempļa uzturēšana, kā tas izteikts ar vārdiem: “Mēs negribam, lai mūsu Dieva namam kā trūktu” (Neh 10:40)? Kāpēc tempļis bija tik svarīgs ticībai kā tādai? (Sk. arī Ebr 8:1–7.) _____

Israēlieši solīja rūpēties par tempļi. Kaut arī viņi bija neliela grupiņa, ko finansiāli apspieda ķēniņi, viņi nolēma, ja nepieciešams, dot no mazumiņa, kas viņiem bija, lai tempļis uzplauktu, nevis tikai izdzīvotu. Tāpēc viņi izvēlējās katru gadu dot trešdaļu šekeļa tempļa kalpošanā, nevis tikai tad, kad notika skaitīšana, kā noteica likums. Tauta redzēja vajadzību iet pāri prasītajam. Bez tam viņi uzlika atbildību noteiktām ģimenēm dedzināt malku uz altāra, jo viņi saprata, ka bez organizēšanas tas viss izsīks.

Pirmie augļi, pirmdzimtie un desmitais un ziedojumi bija tempļa kalpošanas aspekti, kas uzturēja priesteru un levītu kalpošanu. Desmitajai daļai no visa bija jānonāk pie levītiem. Arī pirmdzimtie tika atpirkti ar naudu, kas tika pievienota summai, ko levīti saņēma. Taču desmitais no levītu desmitā nonāca pie priesteriem.

Tempļis kalpoja kā Israēla tautas sirdspuksti. Tam bija tik centrāla loma viņu ticībā, ka vislielākā traģēdija notika tad, kad Nebukadnēcars tempļi izpostīja un aizveda prom svētos priekšmetus.

Kad tempļis tika pienācīgi vadīts, tas deva tautai enerģisku garīgo dzīvību, jo tas norādīja ļaudīm uz galējo grēka problēmas risinājumu, ko ainoja jēra nāve. Kad Jēzus nomira pie krusta, šis risinājums tika īstenots (Rm 5:5–10). Vēl vairāk – ikgadējā Salīdzināšanas dienas kalpošanā Dieva plāns ir atbrīvoties no ļaunā un no grēka. Citiem vārdiem, tempļis kalpoja kā vieta, kur ļaudīm atklāt visu glābšanas plānu. Mācības, ko mēs varam apgūt, raugoties uz tempļa kalpošanu, ir milzīgas, un tās mums nepieciešamas, lai vairāk uzzinātu par Dieva raksturu un glābšanas plānu.

“Tas ir patiess un pilnā mērā atzīstams vārds, ka Kristus Jēzus ir nācis pasaulē izglābt grēciniekus. Es esmu pirmais viņu starpā” (1Tim 1:15). Kāda bija Pāvila cerība, un kā mēs varam to padarīt arī par savu cerību? _____

TĀLĀKIEM PĒTĪJUMIEM:

Izlasi Elenas Vaitas grāmatā “Ceļš pie Kristus” nodaļu “Nodošanās” (43.–48. lpp.).

“Kalpošana Zemes svētnīcā sastāvēja no divām daļām: priesteri ik dienas kalpoja svētajā vietā, bet vienreiz gadā augstais priesteris izpildīja sevišķu salīdzināšanas darbu, šķīstot svētnīcu ar kalpošanu vissvētākajā vietā. Dienu no dienas grēkus nožēlojošie ļaudis atveda savus upurus pie saiešanas telts durvīm, uzlika rokas uz upura galvas un izsūdzēja grēkus, tā simboliski no sevis tos pārnesot uz nevainīgo upuri. Pēc tam dzīvnieku nokāva. ‘Bez asins izliešanas,’ saka apustulis, ‘nenotiek piedošana.’ ‘Miesas dvēsele ir asinis’ (3. Moz.17:11, Glikta tulk.). Pārkāptais Dieva likums prasīja pārkāpēja dzīvību. Asinis, kas attēloja grēcinieka zaudēto dzīvību, kura noziegumu uzlika upura dzīvniekam, priesteris ienesa svētajā vietā un slacīja pret priekškaru, aiz kura atradās Derības šķīrsts ar grēcinieka pārkāptajiem baušļiem. Izpildot šo ceremoniju, grēku ar asinīm simboliski pārnesa uz svētnīcu. Dažos gadījumos asinis netika ienestas svētajā vietā, bet tad priesterim bija jāēd gaļa, kā Mozus pavēlēja Ārona dēliem, sakot: “Jums tas bija dots, lai nestu draudzes grēkus.” (3. Moz.10:17.) Abas ceremonijas vienādi simbolizēja grēka pārņemšanu no grēku nožēlotāja uz svēto vietu.” (Elena Vaita “Lielā cīņa”, 418. lpp.)

JAUTĀJUMI PĀRRUNĀM:

1. Padomā par solījumiem, ko tu esi lauzis, lai arī cik ļoti tu biji nodomājis tos turēt. Ko tu iemācījies no šīs pieredzes, kas varētu tev palīdzēt neizdarīt vēlreiz līdzīgu kļūdu?

2. Derība ir attiecību juridiskais pamats. Mēs esam lauzuši derību ar Dievu, bet Viņš no Savas puses ir vienmēr uzticams, pat ja mēs no savas puses tādi neesam. Kā šī izpratne par Dieva labestību un uzticamību velk cilvēkus tuvākās attiecībās ar Viņu un tādējādi palīdz mums dzīvot tā, kā vajadzētu?

3. Padomā par to, cik daudz reižu tu esi bijis neuzticīgs Dievam un apsolījumiem, kādi mums ir doti “jaunajā derībā” (sk. Lk 22:20, Ebr 8:13, 9:15). Kāpēc ir tik svarīgi saprast glābšanas plānu un piedošanas apsolījumu, kas mums ir dots, pateicoties Jēzus upurim, kura asinis ir apzīmogojušas “jauno derību”?